

EUROOPAN KOMISSIO

Koulutuksen ja kulttuurin pääosasto

Ammatillinen koulutus
Kielipolitiikka

Eurooppalaiset ja kielet: *Eurobarometrin erityiskysely*

SISÄLTÖ

Johdanto	1	Monimuotoisuus ja englannin asema	10
Eurooppalaisten kielitaito	2	Vieraan kielen oppiminen – käytännön näkökohdat	10
Äidinkieli.....	2	Ensimmäisen vieraan kielen oppiminen	10
Osatut vieraat kielet.....	2	Vieraan kielen oppimismenetelmät.....	11
Ensimmäinen vieras kieli.....	3	Tehokkaina ja sopivina pidetyt menetelmät.....	12
Muut vieraat kielet	3	Kurssitarjonta.....	12
Yleinen kielitaito.....	4	Vieraiden kielten oppiminen – motivaatio	13
Eurooppalaisten käsitys omasta kielitaidostaan.....	5	Hyöty vieraiden kielten oppimisesta.....	13
Vieraan kielen käyttö	6	Halukkuus oppia vierasta kieltä	13
Vieraan kielen käyttötilanteet.....	7	Lannistavat tekijät	13
Kielitaidon hyöty	7	Kannustavat tekijät	14
Vieraiden kielten osaamisen tärkeys	7	Syyt uusien vieraiden kielten opiskeluun	14
Kielitaidon havaitut hyödyt.....	8	Kieltenoppimiseen liittyvä tiedonsaanti	15
Vanhempien mielipiteet.....	9	Muita kielitaitoon liittyviä aiheita	15
"Hyödyllisimmät" vieraat kielet.....	10	Tekniset tiedot	16

JOHDANTO

Joulukuussa 2000 toteutettiin Eurobarometrin erityiskysely valmistauduttaessa Euroopan kielten teemavuoteen 2001. Kyselyyn osallistui eri puolilta Euroopan unionia yli 15 900 ihmistä, joille esitettiin kielitaitoon ja kielten oppimista koskeviin asenteisiin liittyviä kysymyksiä. Tulokset esitetään tiivistettyinä seuraavassa.

- Asiakirjan lopusta löytyy kyselyn toteuttamiseen liittyviä teknisiä lisätietoja.
- Tekstissä käytetään seuraavia kielikoodeja: D: saksa, DK: tanska, EN: englantia, ES: espanja, FIN: suomi, FR: ranska, GR: kreikka, IT: italia, NL: hollanti, PO: portugali, SV: ruotsi.

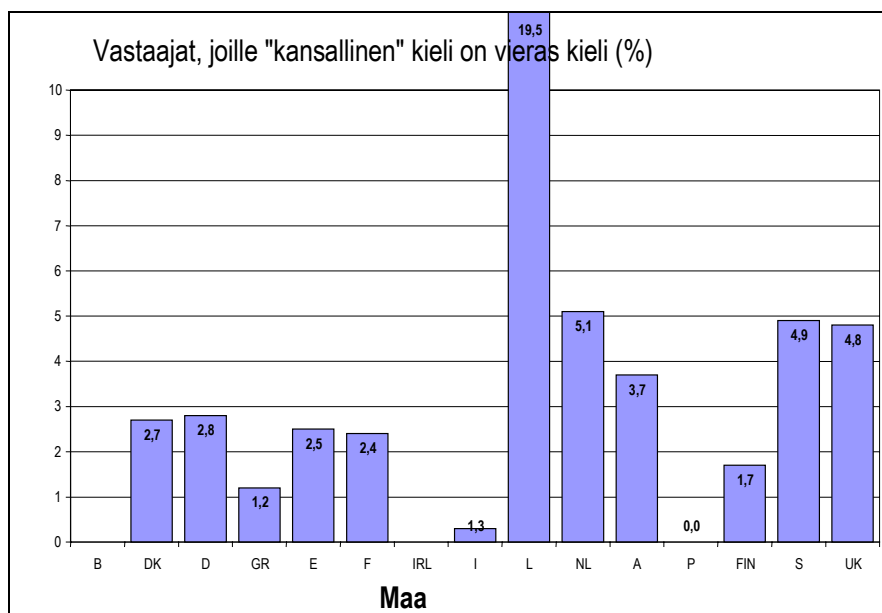
Äidinkieli

Seuraavassa käsitellään vastaajien äidinkieltä.

Useimmissa maissa, joissa on yksi "kansallinen" kieli, kyseinen kieli oli vastaajien äidinkieli 94–97 prosentissa tapauksista.

Poikkeuksia olivat Kreikka (98,7 %), Italia (99,2 %) ja Portugali (100 %).

Luxemburgissa luxemburg oli vieras kieli 19,5 prosentille vastaajista, Alankomaissa hollanti 5,1 prosentille, Ruotsissa ruotsi 4,9 prosentille, Yhdistyneessä kuningaskunnassa englanti 4,8 prosentille ja Itävallassa saksa 3,7 prosentille vastaajista.

Maat, joissa oli eniten äidinkielenään jotakin muuta kuin "kansallista" kieltä puhuvia vastaajia, (mikä osoittaa mahdollisesti alueellisten kielten tai tuoreiden maahanmuuttajien kielten asemaa), olivat Espanja (4,7 %), Yhdistynyt kuningaskunta (4,1 %), Ruotsi (3,9 %), Itävalta (3,1 %) ja Alankomaat (2,7 %).

Osatut vieraat kielet

Tähän liittyvä kysymys kuului "Mitä muita kieliä osaatte?". (Seuraavissa kysymyksissä pyydettiin kuvaamaan tarkemmin kunkin kielen taitotasoa.) Äidinkielensä lisäksi Euroopan kansalaiset osaavat seuraavia kieliä ensimmäisenä, toisena, kolmantena tai neljäntenä vieraana kielenään:

<i>englanti</i>	41 %
<i>ranska</i>	19 %
<i>saksa</i>	10 %
<i>espanja</i>	7 %
<i>italia</i>	3 %
<i>ruotsi</i>	1 %
<i>hollanti</i>	1 %

Englantia puhuu jonkinasteisesti noin 80 prosenttia ruotsalaisista, tanskalaisista ja hollantilaisista, noin 70 prosenttia luxemburgilaisista, 60 prosenttia suomalaisista ja noin puolet saksalaisista ja itävaltalaisista.

Ranskaa puhuu 40 prosenttia hollantilaisista, 30 prosenttia portugalilaisista ja italialaisista, 25 prosenttia irlantilaisista ja 20 prosenttia saksalaisista, espanjalaisista ja briteistä.

Saksaa puhuu 70 prosenttia hollantilaisista, 40 prosenttia tanskalaisista ja ruotsalaisista ja 20 prosenttia belgialaisista ja suomalaisista.

Vastaajista 47 prosenttia puhui ainoastaan äidinkieltään. Näiden osuudet jakautuivat seuraavasti:

2 %	<i>Luxemburgissa</i>
noin 13 %	<i>Tanskassa, Ruotsissa, Alankomaissa</i>
noin 30 %	<i>Suomessa, Belgiassa</i>
66 %	<i>Yhdistyneessä kuningaskunnassa</i>
40–50 %	<i>muualla</i>

Ensimmäinen vieras kieli

Vastaajista 47,3 prosenttia ei puhunut mitään vierasta kieltä ja 52,7 prosenttia puhui ainakin yhtä vierasta kieltä.

Ensimmäinen vieras kieli Euroopassa on englanti: vastaajista 32,6 prosenttia sanoi puhuvansa sitä ensimmäisenä vieraana kielenä. Englanti oli ensimmäinen vieras kieli Tanskassa, Saksassa, Kreikassa, Espanjassa, Ranskassa, Italiassa, Alankomaissa, Itävallassa, Portugalissa, Suomessa ja Ruotsissa.

Englannin asemaa ensimmäisenä vieraana kielenä ei horjuta juuri mikään muu kieli Saksassa, Ranskassa, Itävallassa, Suomessa ja Ruotsissa; näissä maissa alle 5 prosentilla on jokin muu ensimmäisenä vieraana kielenään.

Toinen vieras kieli Euroopassa on ranska (9,5 %). Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Irlannissa ja Luxemburgissa se on ensimmäinen vieras kieli. Maita, joissa ranska on ensimmäisenä vieraana kielenä yli 10 prosentilla, ovat Espanja, Italia (18,9 %), Portugali ja Yhdistynyt kuningaskunta (16,8 %).

Kolmannella sijalla on saksa (4,2 %) ja neljännellä espanja (1,5 %).

Muut vieraat kielet

Vastaajista 26 prosenttia osasi toista vierasta kieltä, joka oli

8 %:lla	<i>ranska</i>
7 %:lla	<i>englanti</i>
4 %:lla	<i>saksa</i>
3 %:lla	<i>espanja</i>
1 %:lla	<i>muu</i>

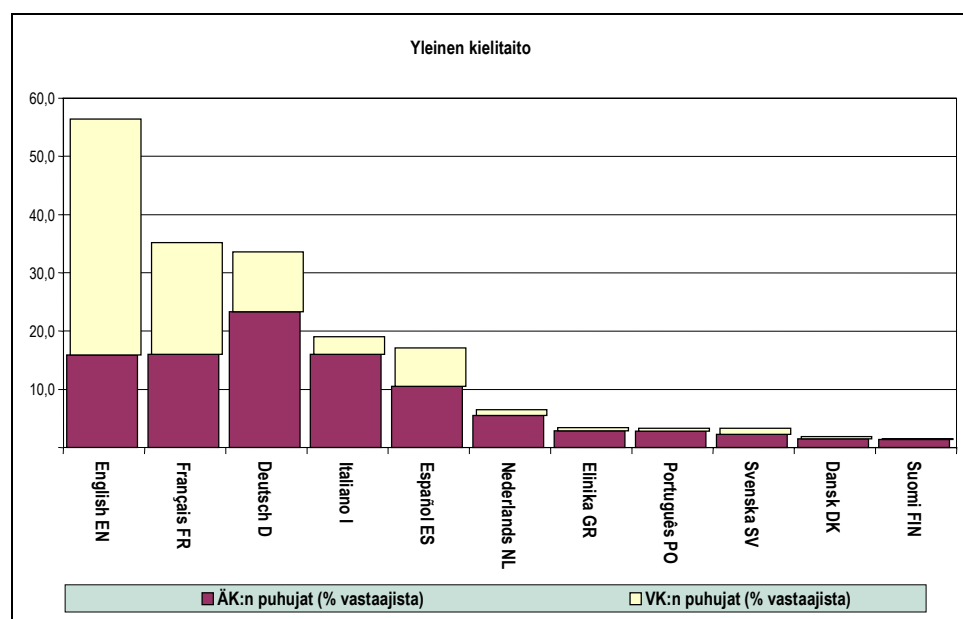
Lisäksi vastaajista 8 prosenttia osasi kolmatta vierasta kieltä ja 2 prosenttia neljättä vierasta kieltä.

Seuraavasta taulukosta näkyvät näiden vastaajien prosenttiosuudet:

	EN	FR	D	ES	IT
ensimmäisenä vieraana kielenä	32,6	9,5	4,2	1,5	0,8
toisena vieraana kielenä	6,8	7,8	4,3	3	1
kolmantena vieraana kielenä	1,1	1,6	1,6	1,5	0,9
yhteensä	40,5	19,2	10,3	6,6	3

Yleinen kielitaito

Seuraavassa kaaviossa ja taulukossa esitetään vastaajien kielitaito eriteltynä äidinkielen (ÄK) ja vieraan kielen (VK) mukaan.

	ÄK:n ja VK:n puhujat yhteensä (% vastaajista)	ÄK:n puhujat (% vastaajista)	VK:n puhujat (% vastaajista)
English EN	56,4	15,9	40,5
Français FR	35,2	16,0	19,2
Deutsch D	33,6	23,3	10,3
Italiano I	19,0	16,0	3
Español ES	17,1	10,5	6,6
Nederlands NL	6,5	5,5	1
Eliniká GR	3,4	2,9	0,5
Português PO	3,3	2,8	0,5
Svenska SV	3,3	2,3	1
Dansk DK	1,9	1,5	0,4
Suomi FIN	1,5	1,4	0,1
Gaeilge/ Irish	0,6	0,2	0,4
Lëtzebuergesch L	0,2	0,1	0,1

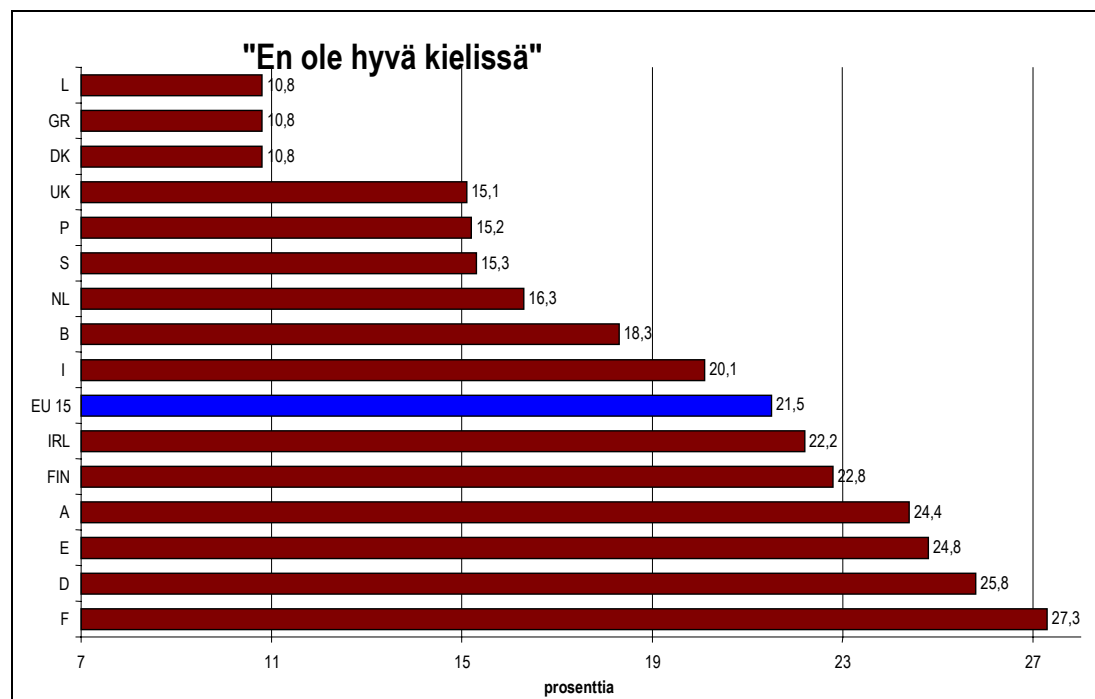
Edellä esitetyt taulukot koskevat kaikkia ikäryhmiä yhteensä. Yleisesti ottaen kielitaidon taso kuitenkin laskee vanhempiin ikäryhmiin siirryttäessä, sillä 15–24-vuotiaiden ryhmästä 66 prosenttia ilmoittaa osaavansa englantia, 25–39-vuotiaiden ryhmästä 53 prosenttia, 40–54-vuotiaiden ryhmästä 38 prosenttia ja yli 55-vuotiaista 18 prosenttia. Sama ilmiö on havaittavissa kaikissa kielissä.

Opiskelijoista 78 prosenttia ja johtajista 67 prosenttia osaa vierasta kieltä, kun eläkkeensaajien osalta luku on 17 prosenttia ja kotirouvien osalta 27 prosenttia.

Eurooppalaisten käsitys omasta kielitaidostaan

Kun vastaajilta kysyttiin, mitkä seikat estävät heitä opiskelemasta vieraita kieliä, 22 prosenttia totesi, että he eivät ole hyviä kielissä.

Näin vastasi neljännes ranskalaisista ja saksalaisista mutta vain joka kymmenes tanskalaisista, kreikkalaisista ja luxemburgilaisista.

Niistäkin, jotka sanoivat osaavansa vierasta kieltä, 14 prosenttia totesi lannistuvansa siitä, että he eivät ole hyviä kielissä.

Kun vastaajia pyydettiin sanomaan, ovatko he samaa vai eri mieltä väitteestä, jonka mukaan heidän alueellaan "ihmiset puhuvat hyvin muita kieliä", vastaukset jakautuivat lähes tasan: 39 prosenttia vastasi "ei", 34 prosenttia "kyllä" ja 27 prosenttia "en osaa sanoa". Alueella asuvien ihmisten kielitaitoon tunnettiin suurempaa luottamusta Luxemburgissa (76 %), Tanskassa (69 %) ja Ruotsissa (66 %), ja eniten väitteen kanssa erimielisiä löytyi Irlannista (68 %) ja Yhdistyneestä kuningaskunnasta (58 %).

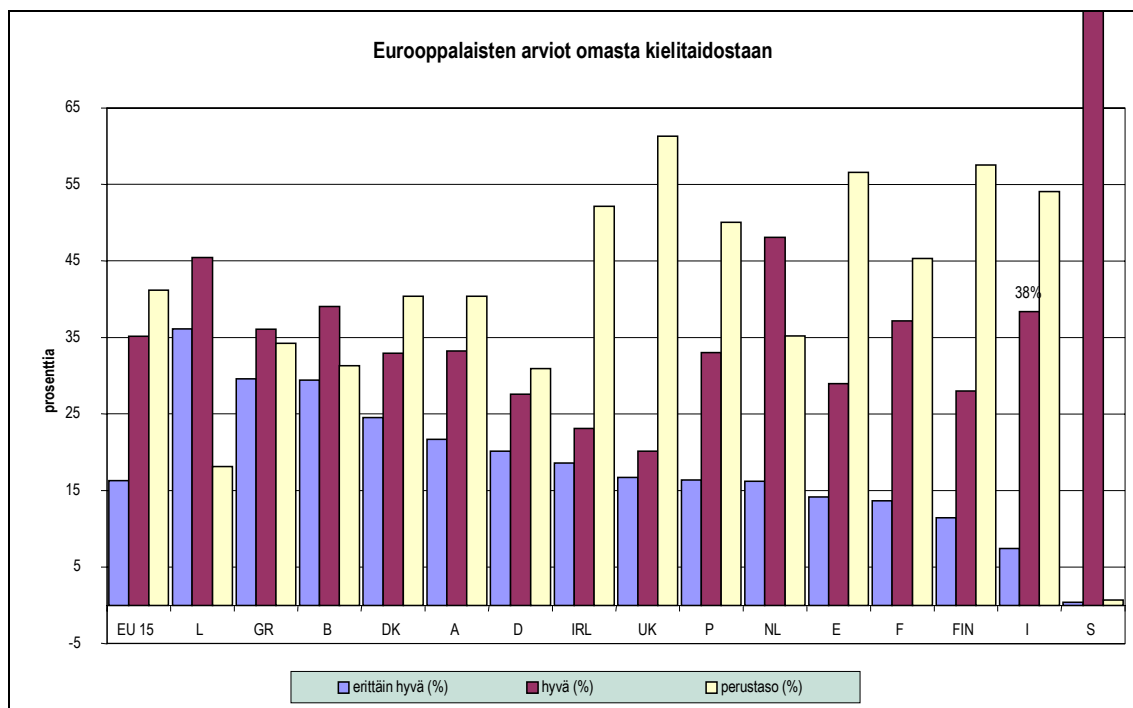
Vieraita kieliä osaavilta kysyttiin, pitivätkö he taitotasoaan erittäin hyvänä, hyvänä vai perustasoisena osaamista kuvaavien väittämien perusteella. Vastauksista paljastui kiinnostavia eroja maiden välillä.

Luxemburgilaiset totesivat todennäköisimmin, että heidän vieraiden kielen taitonsa on "erittäin hyvä" eli että he "osaavat käyttää kieltä ymmärrettävästi ja varmasti kaikissa tavanomaisissa

tilanteissa, tekevät vain vähän virheitä ja epäröivät harvoin". Seuraavina tulevat kreikkalaiset (30%) ja belgialaiset (29 %). Keskiarvo oli 16 prosenttia. Ruotsalaisista ei yksikään ilmoittanut pitävänsä taitotasoaan "erittäin hyvänä".

Vierasta kieltä osaavista ruotsalaisista sen sijaan 98 prosenttia totesi, että heidän taitotasonsa on "hyvä" eli että he "osaavat käyttää kieltä useimmissa tavanomaisissa tilanteissa, vaikkakin tekevät joitakin virheitä ja epäröivät toisinaan". Minkään muun maan vastaajat eivät olleet niin selvästi sitä mieltä, että heidän kielitaitonsa oli "hyvä". Lähimmäs pääsivät hollantilaiset (48 %) ja luxemburgilaiset (45 %). Keskiarvo oli 35 prosenttia.

Kielitaitoaan perustasoisena ("osaan käyttää kieltä ymmärrettävästi hyvin perustasoisesti, mutta saatan tehdä paljon virheitä ja epäröin paljon") pitävät vastaajat olivat todennäköisimmin Yhdistyneestä kuningaskunnasta (61 %), Suomesta, Espanjasta, Italiasta, Irlannista ja Portugalista (kaikki yli 50 %). Keskiarvo oli 41 prosenttia. Ruotsalaisista vain 1 prosentti piti kielitaitoaan "perustasoisena".

VIERAAN KIELEN KÄYTTÖ

Todennäköisimmin käytetyt vieraat kielet ovat englantia, ranskaa, saksaa ja espanjaa.

	käyttö 1h/päivä	käyttö 1h/viikko	käyttö satunnaisesti
englanti	13,7	15,3	34,9
ranska	3,1	4,3	19,3
saksa	2,5	2,1	11,4
espanja	1,2	1,4	6,8
italia	0,3	0,6	3,4
ruotsi	0,3	0,3	0,9
hollanti	0,7	0,2	0,8
kreikka	0,1	0,1	0,6
portugali	0,1	0,1	0,6

Vieraan kielen käytön todennäköisyys vaihtelee maittain. Luxemburgilaisista 95 prosenttia käyttää yhtä tai useampaa vierasta kieltä vähintään tunnin päivässä. Seuraavina tulevat belgialaiset (49 %) ja hollantilaiset (39 %). Näin usein kielitaitoaan käyttävät vähiten todennäköisesti italialaiset (15 %) ja ranskalaiset (16 %).

Luxemburgilaisten jälkeen seuraavaksi todennäköisimmin yhtä tai useampaa vierasta kieltä käyttävät vähintään tunnin viikossa suomalaiset, belgialaiset ja hollantilaiset. Luvut olivat alhaisimmat Yhdistyneessä kuningaskunnassa (12 %) ja Irlannissa (14 %).

Vieraan kielen käyttötilanteet

Vierasta kieltä osaavilta vastaajilta kysyttiin, missä tilanteissa he säännöllisesti käyttivät kielitaitoaan. Ensimmäisen ja toisen vieraan kielen käyttö noudattelee samaa mallia. Yleisimmin vierasta kieltä käytetään "lomamatkoilla ulkomailla" (yli 45 %). Tämä oli erityisen yleistä Ruotsissa ja Tanskassa mutta harvinaisempaa Irlannissa (19 %) ja Portugalissa (22 %).

Ensimmäistä vierasta kieltä käytettiin seuraavaksi yleisimmin seuraavissa tilanteissa (noin 20 % vastaajista ilmoitti nämä kaikki):

- elokuvat/TV (etenkin Ruotsissa ja Luxemburgissa: yli 60 %; Italiassa 11 %)
- keskustelut työpaikalla (etenkin Luxemburgissa ja Belgiassa: yli 35 %; Italiassa 10 %)
- kirjat/sanomalehdet (etenkin Luxemburgissa ja Ruotsissa; Italiassa ja Portugalissa 12–13 %)
- keskustelut ystävien kanssa.

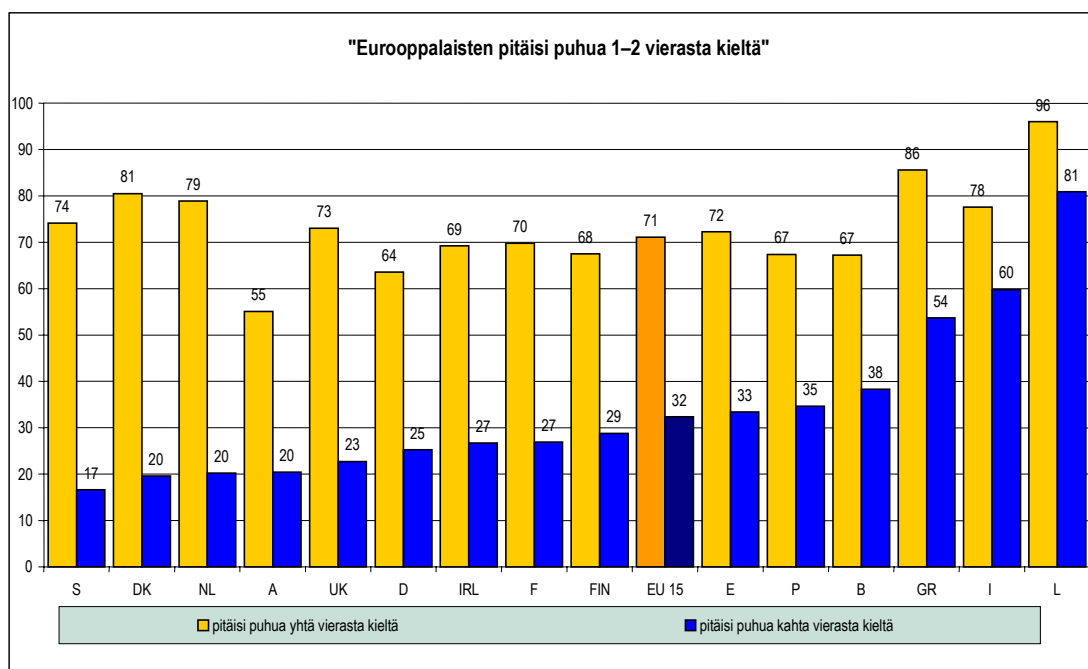
Käyttötilanteet vaihtelivat hieman vieraasta kielestä riippuen. Englannin, ranskan, saksan, espanjan ja italian puhujilla kuusi tärkeintä käyttötarkoitusta olivat seuraavat:

	Kieli ja tärkeysjärjestys				
	EN	FR	D	ES	IT
Lomat ulkomailla	1	1	1	1	1
Elokuvat/TV	2	4	2	3	6
Keskustelut työpaikalla	4	2	4	4	3
Kirjat/sanomalehdet	5	4	5	6	4
Keskustelut ystävien kanssa	6	3	3	2	5
Keskustelut perheen kanssa		5	6	5	2
Internet	3				

KIELITAIDON HYÖTY

Vieraiden kielten osaamisen tärkeys

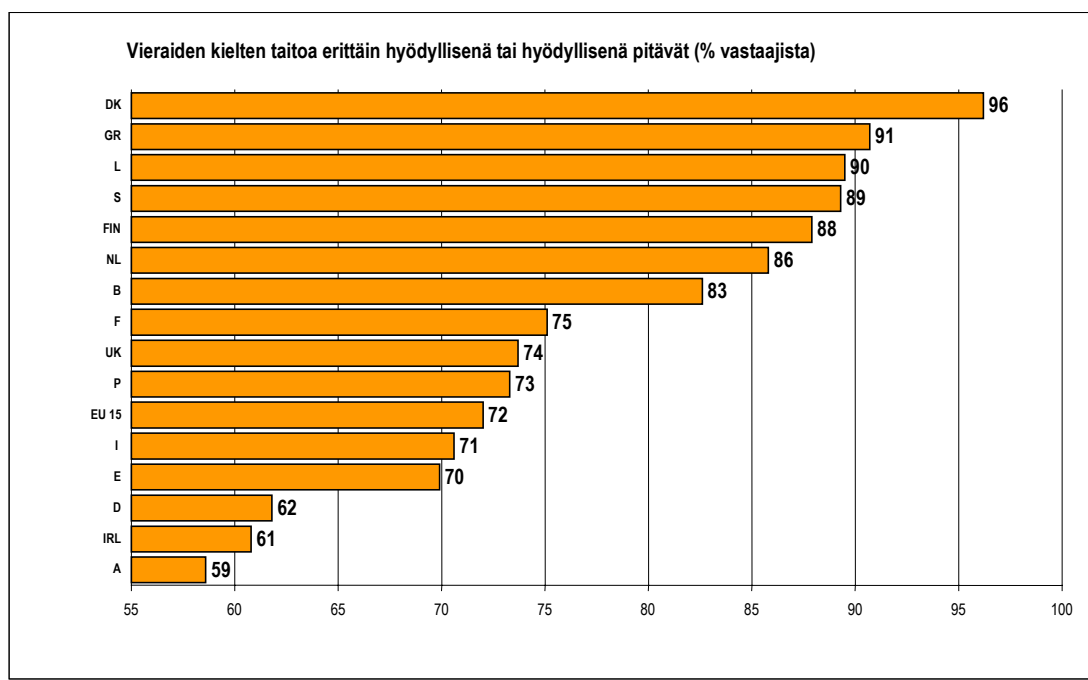
Eurooppalaisista 71 prosenttia on sitä mieltä, että kaikkien Euroopan unionin kansalaisten pitäisi pystyä puhumaan äidinkieltensä lisäksi yhtä eurooppalaista kieltä. Näin ajattelevia oli eniten Luxemburgissa (96 %) ja Kreikassa (86 %) ja vähiten Itävallassa (55 %) ja Saksassa (itäiset osavaltiot) (51 %).

Väitettä, jonka mukaan kaikkien kansalaisten pitäisi osata puhua äidinkieltensä lisäksi kahta muuta eurooppalaista kieltä, kannatti koko Euroopassa 32 prosenttia vastanneista ja vastusti 53 prosenttia. Tanskassa, Alankomaissa ja Ruotsissa vastustajia oli 75 prosenttia. Väitettä kannatti luxemburgilaisista 81 prosenttia, italialaisista 60 prosenttia ja kreikkalaisista 54 prosenttia.

Kielitaidon havaitut hyödyt

Riippumatta siitä, osaavatko ihmiset muuta kuin äidinkieltään, suurin osa uskoo, että vieraiden kielten osaamisesta on tai olisi hyötyä heille (72 %:n mukaan siitä olisi "erittäin paljon" tai "melko paljon" hyötyä). Vastaaajista 22 prosenttia kuitenkin katsoi, ettei vieraiden kielten taidosta ole kovin paljon tai lainkaan hyötyä.

Eniten vieraiden kielten oppimista kannattivat tanskalaiset, kreikkalaiset ja luxemburgilaiset (yli 90 % piti sitä "melko hyödyllisenä" tai "erittäin hyödyllisenä"), ja seuraavia olivat ruotsalaiset ja suomalaiset (yli 88 % piti sitä "melko hyödyllisenä" tai "erittäin hyödyllisenä"). Vähiten kieltenoppiminen sai kannatusta Itävallassa, Irlannissa ja Saksassa (yli 30 % ei pitänyt sitä "kovin hyödyllisenä" tai "lainkaan hyödyllisenä").

Niistä, joilla ei ole minkään vieraan kielen taitoa, 64 prosenttia katsoi, ettei kieltenoppiminen parantaisi heidän työllisyysnäkömiään.

Nuoret pitävät todennäköisemmin vieraiden kielten taitoa hyödyllisenä: 15–24-vuotiaista sitä piti hyödyllisenä 87 prosenttia ja yli 55-vuotiaista 57 prosenttia (keskiarvo 72 %). Myös korkeammin koulutetut arvostavat todennäköisemmin kielitaitoa.

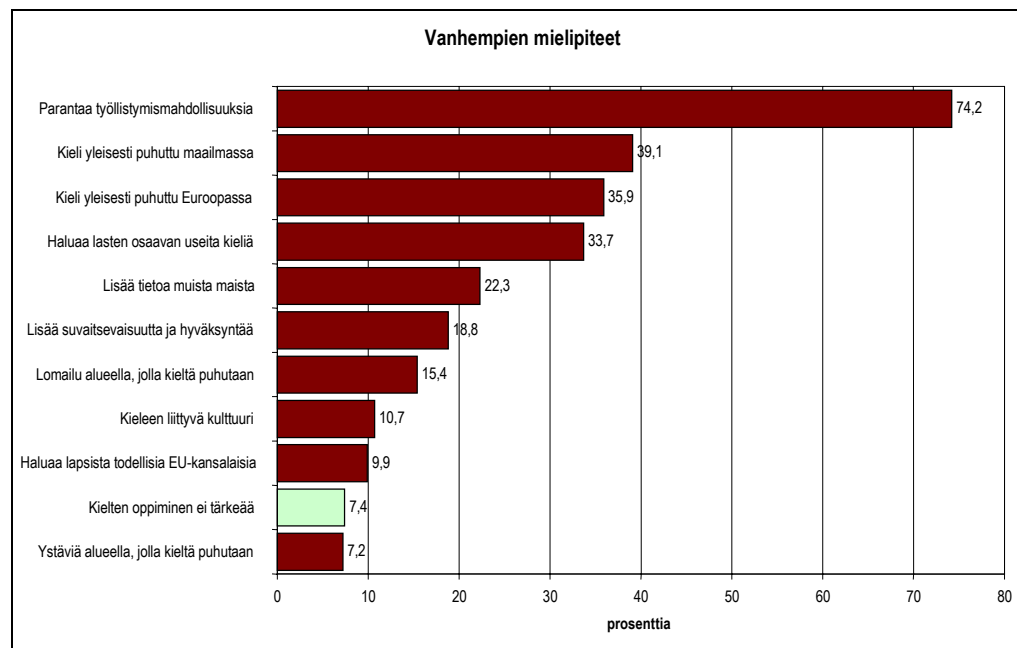
Vanhempien mielipiteet

Alle 20-vuotiaiden vanhemmista 93 prosenttia pitää vieraiden kielten oppimista tärkeänä. Jonkin toisen Euroopan kielen oppimista *ei* pitänyt tärkeänä 7 prosenttia vanhemmista. Näin ajattelevia oli erittäin paljon Belgiassa, jossa heidän osuutensa oli 22 prosenttia. Saksan itäisissä osavaltioissa ketkään vanhemmista eivät pitäneet kielitaitoa merkityksettömänä.

Kun vanhemmilta kysyttiin, miksi he pitivät tärkeänä, että heidän lapsensa oppivat muita Euroopan kieliä koulussa tai yliopistossa, vanhempien ensisijaisena vastauksena oli, että se parantaa lasten työllistymismahdollisuuksia (74 %). Tämä koski etenkin Luxemburgia (91 %) ja Saksaa (88 %), kun taas Alankomaissa vain 54 prosenttia ja Belgiassa 59 prosenttia ajatteli niin.

Muita vastauksissa esitettyjä syitä olivat seuraavat:

- "koska kieltä puhutaan yleisesti maailmassa" (keskiarvo 39 %; Saksassa 61 % mutta 16–17 % Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Irlannissa)
- "koska kieltä puhutaan yleisesti Euroopassa" (keskiarvo 36 %; Belgiassa vain 24 % ja Espanjassa 26 %)
- "koska haluan lasteni osaavan useita kieliä" (keskiarvo 34 %; Portugalissa vain 6 % mutta Luxemburgissa 67 % ja Ruotsissa ja Saksan läntisissä osavaltioissa 53 %).

"Hyödyllisimmät" vieraat kielet

Englanti ja ranska ovat kielet, joiden osaamista vastaajat pitivät hyödyllisimpänä:

englanti	75 %
ranska	40 %
saksa	23 %
espanja	18 %
italia	3 %
hollanti	1 %
kiina	1 %

Yli 80 prosenttia kaikista vastaajista kaikissa maissa, joissa englanti ei ole kansallinen kieli, piti sitä hyödyllisimpänä vieraana kielenä.

Ranskaa pidettiin hyödyllisimpänä vieraana kielenä Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Irlannissa ja toiseksi hyödyllisimpänä Belgiassa, Saksassa, Espanjassa, Italiassa, Luxemburgissa, Itävallassa ja Portugalissa.

Saksa pidettiin toiseksi hyödyllisimpänä vieraana kielenä Tanskassa, Kreikassa, Irlannissa, Alankomaissa, Suomessa ja Ruotsissa.

Monimuotoisuus ja englannin asema

Vastaajilta kysyttiin, ovatko he samaa vai eri mieltä väittämästä "kaikkien Euroopan unionissa pitäisi osata puhua englantia". Vastaajista 69 prosenttia oli samaa mieltä, 22 prosenttia eri mieltä ja 8 prosenttia ei osannut sanoa. Osuudet ovat lähes samat kuin niiden vastaajien, jotka katsoivat, että kaikkien eurooppalaisten pitäisi osata yhtä vierasta kieltä.

Eniten väittämää tukivat hollantilaiset (82 %), luxemburgilaiset (80 %) ja ruotsalaiset (78 %) ja eniten vastustivat suomalaiset (39 %, kun koko unionin luku oli 23 %).

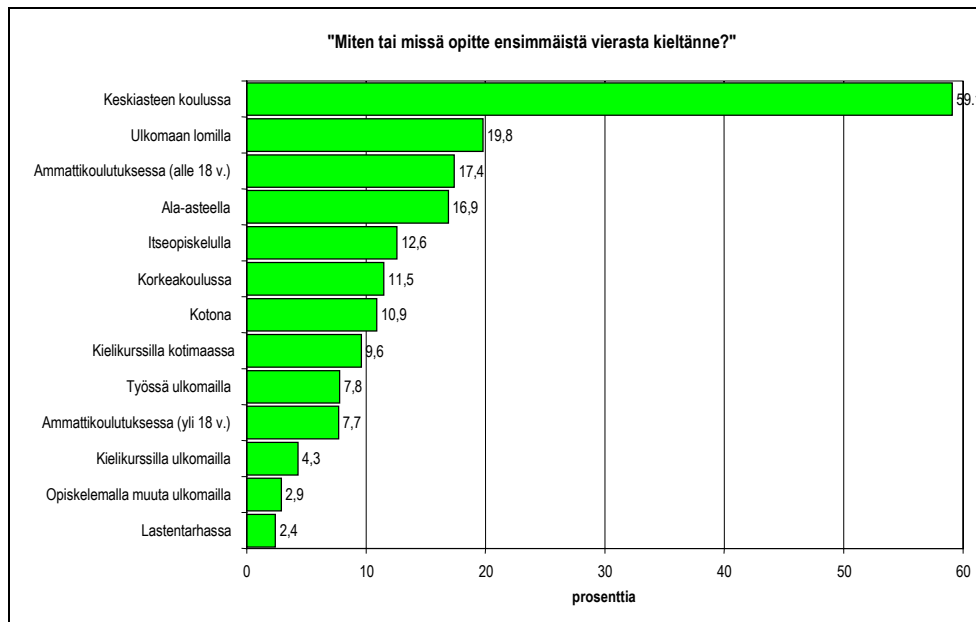
VIERAAN KIELEN OPPIMINEN – KÄYTÄNNÖN NÄKÖKOHDAT

Ensimmäisen vieraan kielen oppiminen

Vastaajilta kysyttiin, missä he ovat oppineet ensimmäistä vierasta kieltään tai parantaneet sen taitoa. Kysymykseen oli mahdollista antaa useampia vastauksia.

Ensimmäisen vieraan kielen osalta keskimääräiset luvut olivat seuraavat: 59 prosenttia oppi kielen keskiasteen koulussa, 20 prosenttia ulkomaan lomilla, 17 prosenttia ammatillisessa koulutuksessa ennen 18 vuoden ikää ja ala-asteella, 13 prosenttia itseopiskelulla ja 12 prosenttia korkeakoulussa.

Ensimmäisen vieraan kielen ensimmäinen oppimispaikka oli yleisimmin keskiasteen koulu lukuun ottamatta Kreikkaa (jossa se oli usein kielikoulu), Luxemburgia ja Itävaltaa (jossa se oli ala-aste). Tanskassa, Ranskassa, Alankomaissa, Suomessa, Ruotsissa ja Portugalissa yli 70 prosenttia vastaajista oli oppinut ensimmäisen vieraan kielen keskiasteen koulussa, Kreikassa vastaava luku oli vain 28 prosenttia. Euroopan unionin keskiarvo oli 59 prosenttia.

Toiseksi yleisintä ensimmäisen vieraan kielen oppiminen oli tanskalaisten, ranskalaisten, hollantilaisten, ruotsalaisten ja brittiläisten vastaajien mukaan ulkomaan lomilla. Kreikkalaisista ja irlantilaisista vastaajista vain 5 prosenttia ja portugalilaisista 7 prosenttia oli oppinut ensimmäistä vierasta kieltään ulkomaan lomilla, kun keskiarvo oli 20 prosenttia ja Ruotsissa 42 prosenttia ja Tanskassa 35 prosenttia. Toiseksi yleisin paikka Belgiassa, Saksassa, Irlannissa ja Suomessa oli ala-aste, Italiassa ja Espanjassa ammatillinen koulutus, Portugalissa työskentely ulkomailla ja Luxemburgissa keskiasteen koulu.

Seuraavassa taulukossa esitetään prosenttiosuudet kaikista vastaajista, jotka osaavat yhtä tai useampaa vierasta kieltä:

	1. vieraan kielen oppiminen	2. vieraan kielen oppiminen	3. vieraan kielen oppiminen
Keskiasteen koulu	59	56	40
Lomat ulkomailla	20	24	30
Ammatillinen koulutus	17	15	8
Ala-aste	17	9	5
Itseopiskelu	13	12	16
Korkea-asteen koulu	12	11	11

Vieraan kielen oppimismenetelmät

Kaikilta vastaajilta kysyttiin, mitä menetelmiä he olivat käyttäneet vieraan kielen oppimiseen. Yleisimmin käytetty menetelmä oli osallistua ryhmätunneille, joita pitää opettaja (46 %). Tämä menetelmä on erittäin yleinen Ruotsissa (83 %) ja Tanskassa (85 %) mutta myös Alankomaissa (69 %) ja Suomessa (63 %). Sitä vastoin portugalilaisista vastaajista vain 22 prosenttia oli osallistunut tällaiseen opetukseen.

Toiseksi yleisin tapa oli "epävirallinen keskustelu kielen syntyperäisen puhujan kanssa", ja sen osuus oli 17 prosenttia vastauksista. Vain noin yksi kymmenestä Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Irlannissa, Portugalissa, Ranskassa ja Saksassa (itä) ilmoitti tämän menetelmän, joka on erittäin suosittu Pohjoismaissa.

Kolmas tapa, jota 15 prosenttia eurooppalaisista oli käyttänyt, olivat "pitkät (tai säännölliset) vierailut maahan, jossa kieltä puhutaan". Erityisesti tanskalaiset ja luxemburgilaiset ilmoittivat tämän tavan (33 %), mutta Kreikassa, Irlannissa ja Portugalissa määrä oli vain noin 5 prosenttia.

Suhteellisen harvat vastaajat missään maassa mainitsivat käyttävänsä uutta teknologiaa vieraiden kielten oppimiseen. Etäopiskelu television tai radion kautta oli suosittua Tanskassa (37 %), Suomessa ja Ruotsissa (28 %) sekä Luxemburgissa (38 %); unionin keskiarvo oli 7 prosenttia.

Tehokkaina ja sopivina pidetyt menetelmät

Vastaajia pyydettiin ilmoittamaan kaikista käytetyistä menetelmistä, olivatko ne tehokkaita. Suurin osa eurooppalaisista piti kaikkia tapoja tehokkaina, mutta kolme niistä tuli esiin erittäin tehokkaina: "pitkät (tai säännölliset) vierailut maahan, jossa kieltä puhutaan" (94 %), "epävirallinen keskustelu kielen syntyperäisen puhujan kanssa" (92 %) ja "yksityistunnit opettajan kanssa" (90 %).

Opettajan vetämiä ryhmätunteja eivät pitäneet tehokkaina 32 prosenttia niitä kokeilleista briteistä ja 28 prosenttia ranskalaisista. Portugalilaiset olivat tyytyväisimpiä tähän menetelmään (92 %:n mielestä "tehokasta").

Yksityistunteja opettajan kanssa arvostettiin vähiten Belgiassa (18 % "tehotonta") ja eniten Kreikassa (95 % "tehokasta").

Yleisesti ottaen itseopiskelumenetelmät arvioitiin kehnommiksi kuin muut menetelmät. Kirjojen perusteella kieltä opiskelleista 22 prosenttia piti menetelmää tehottomana (Itävallassa 38 %).

Kasetteihin ja CD-levyihin tyytymättömiä oli 27 prosenttia (Ranskassa 40 %). Videot ja internet saivat paremman tuomion (keskimäärin 16 % ja 17 % "tehoton"), mutta niitä olivat käyttäneet vain harvat vastaajat.

Riippumatta siitä, mitä menetelmiä vastaajat olivat käyttäneet, kaikilta kysyttiin, mitä menetelmiä he pitivät itselleen sopivimpina.

Todennäköisesti sopivimpina pidettiin seuraavia menetelmiä:

- "ryhmätunnit opettajan johdolla " (31 %; Kreikka 60 %, Ruotsi 48 %, Tanska 47 %; Italia 19 %)
- "yksityistunnit opettajan kanssa " (20 %; Kreikka 39 %, Espanja 34 %; Saksa 3 %)
- "pitkät (tai säännölliset) vierailut maahan, jossa kieltä puhutaan" (17 %; Ruotsi 31 %, Luxemburg ja Alankomaat 27 %; Kreikka 5 %).

Itseopiskelua pitivät sopivana vain harvat vastaajat (video 4 %, Internet/CD 3 %). Ääninauhojen ja CD-levyjen käyttö oli suhteellisesti yleisempää Irlannissa, Itävallassa ja Suomessa ja kirjojen käyttö Portugalissa, Suomessa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Televisioon ja radioon perustuvat menetelmät puolestaan olivat suosittuja Belgiassa, Alankomaissa ja Suomessa.

Kurssitarjonta

Neljä kymmenestä vastaajasta totesi, että heidän kotiseudullaan kielikursseja on tarjolla paljon. Tämä koski etenkin Tanskaa ja Luxemburgia (73 %) sekä Kreikkaa (68 %). Lähes puolet vastaajista Irlannissa ja Portugalissa oli kuitenkin eri mieltä väittämästä, jonka mukaan kielikursseja on paljon tarjolla. Monet britit vastasivat "en osaa sanoa" (44 %), kun näin vastasi kreikkalaisista vain 9 prosenttia ja luxemburgilaisista 6 prosenttia.

Hyöty vieraiden kielten oppimisesta

Vastaajilta, jotka eivät puhuneet mitään vierasta kieltä, kysyttiin olivatko he samaa vai eri mieltä väittämästä, jonka mukaan he hyötyisivät uuden kielen oppimisesta. Ryhmästä 55 prosenttia katsoi, ettei heille olisi hyötyä uuden kielen oppimisesta. Määrä oli noin 65 prosenttia Belgiassa, Ranskassa ja Saksassa. Eri mieltä väittämästä olivat kreikkalaiset (56 %), suomalaiset (54 %), ruotsalaiset (50 %) ja britit (49 %).

Halukkuus oppia vierasta kieltä

Vastaajia pyydettiin ilmoittamaan, montako tuntia viikossa he olisivat valmiita käyttämään kielioptointoihin, jos tähän olisi hyvät mahdollisuudet kohtuuhintaan. Vastaajista keskimäärin

- 4 prosenttia oli valmis käyttämään yli 6 tuntia viikossa (8 % Ruotsissa, Alankomaissa ja Luxemburgissa)
- 4 prosenttia oli valmis käyttämään 5–6 tuntia viikossa (13 % Kreikassa, 10 % Luxemburgissa)
- 16 prosenttia oli valmis käyttämään 3–4 tuntia viikossa (33 % Luxemburgissa, 29 % Tanskassa)
- 28 prosenttia oli valmis käyttämään 1–2 tuntia viikossa
- 6 prosenttia oli valmis käyttämään alle 1 tuntia viikossa (1 % Luxemburgissa.)

Kolmannes vastaajista (34 %) ei ollut valmis käyttämään yhtään aikaa vieraan kielen oppimiseen (Luxemburgissa vain 12 % ja Ruotsissa 15 %). Belgialaisista tällaisia oli 42 prosenttia, ranskalaisista 43 prosenttia ja portugalilaisista 50 prosenttia.

Vastaajista 30 prosenttia käyttäisi kielikeskusta, jos sellainen olisi asuinpaikan lähellä. Osuus oli 75 prosenttia Luxemburgissa ja yli 40 prosenttia Suomessa, Kreikassa ja Italiassa. Toisaalta 47 prosenttia sanoi, *ettei* käyttäisi kielikeskusta, vaikka se olisi lähellä (57 % Belgiassa ja 58 % Espanjassa).

Vastaajista, jotka eivät tällä hetkellä osaa mitään vierasta kieltä, 31 prosenttia totesi, että he voisivat opetella uutta kieltä, jos siihen olisi mahdollisuus. Näin ajateltiin eniten Kreikassa (51 %) ja Suomessa (48 %). Tähän ryhmään kuuluvista 54 prosenttia totesi, *etteivät* he opettelisi uutta kieltä, vaikka siihen olisi mahdollisuus (määrä oli noin 65 % Belgiassa, Ranskassa, Alankomaissa ja Saksassa).

Vain äidinkieltään osaavista vastaajista 39 prosenttia toivoi osaavansa puhua useampia kieliä, mutta 49 prosenttia oli tilanteeseensa tyytyväinen. Ruotsissa 64 prosenttia toivoi osaavansa useampia kieliä (30 % ei), Suomessa 62 prosenttia (34 % ei), Kreikassa 59 prosenttia (35 % ei), Tanskassa 56 prosenttia (34 % ei) ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa 56 prosenttia (40 % ei). Espanjalaisista 69 prosenttia ei toivonut osaavansa muita kieliä.

Lannistavat tekijät

Tärkeimpiä tekijöitä, jotka lannistavat ihmisiä vieraiden kielten opiskelussa, olivat yleisesti seuraavat:

- ei aikaa opiskella kunnolla (34 %)
- ei riittävää motivaatiota (31 %)

- liian kallista (25 %); Etelä-Euroopan maissa yli kolmelle kymmenestä hinta oli vieraan kielen oppimista lannistava tekijä (Portugalissa 36 %, Espanjassa 31 %, Kreikassa 30 % ja Italiassa 29 %); Suomessa vastaava luku oli 8 prosenttia
- ei usko olevansa hyvä kielissä (22 %)
- ei mahdollisuuksia puhua kieltä sitä äidinkielenään puhuvien kanssa (18 %).

Erityisesti niiden osalta, jotka eivät osaa mitään vierasta kieltä, vieraan kielen opiskelua lannistavia tekijöitä olivat seuraavat:

- ei riittävää motivaatiota (35 %)
- ei hyvä kielissä (30 %)
- ei aikaa opiskella kunnolla (27 %)
- liian kallista (23 %) (yli 28 % Portugalissa, Kreikassa ja Espanjassa; vain 6 % Suomessa ja 7 % Tanskassa)
- ei mahdollisuuksia harjoitella syntyperäisten kieltenpuhujien kanssa (14 %).

Kannustavat tekijät

Vastaajia pyydettiin ilmoittamaan, mitkä seikat todennäköisimmin saisivat heidät opiskelemaan vierasta kieltä (tai parantamaan taitojaan). Vastaajat pitivät seuraavia seikkoja kannustavimpina:

- jos tunnit olisivat ilmaisia (29 %)
- jos kielenopiskelusta maksettaisiin (22 %)
- jos löytyisi omiin aikatauluihin sopiva kurssi (19 %)
- jos kieltä olisi mahdollisuus opiskella ulkomailla (15 %)
- jos tulevaisuudessa olisi odotettavissa ulkomaanmatkoja (15 %)
- jos urakehitys paranisi (14 %).

Syyt uusien vieraiden kielten opiskeluun

Vähintään yhtä vierasta kieltä osaavilta vastaajilta kysyttiin, mitkä olisivat heidän pääsyytensä uuden vieraan kielen oppimiseen. Tärkeimpänä syynä oli kielen käyttäminen lomamatkoilla ulkomailla (47 %). Tämä koski etenkin saksalaisia (59 %), luxemburgilaisia (58 %) ja hollantilaisia (57 %), mutta Portugalissa se oli syynä vain 24 prosentille.

Kielenopiskelussa tärkeänä motivaationa on myös opiskelu "omaksi iloksi" (37 %). Näin oli etenkin Luxemburgissa (59 %), Portugalissa (51 %) ja Italiassa (41 %). Saksassa (itä) vain 7 prosenttia vastaajista piti omaksi iloksi opiskelua motivoivana.

Vastaajista 26 prosenttia ilmoitti, että he voisivat opiskella uutta kieltä, jos sitä voisi käyttää työssä. Irlannissa, Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Saksassa (itä) ja Portugalissa tämän syyn ilmoitti vain noin 15 prosenttia, mutta Suomessa se oli tärkein (37 %).

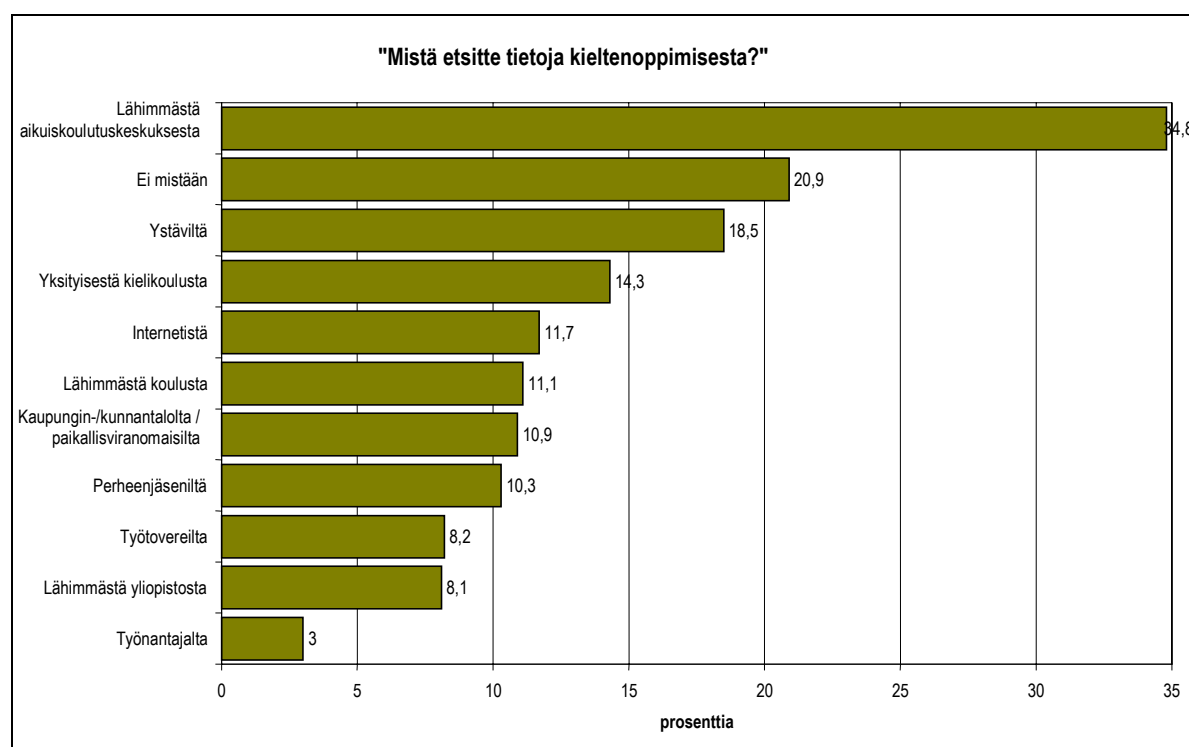
Vastaajista 24 prosenttia totesi voivansa opetella kieltä, jos he sen ansiosta ymmärtäisivät ihmisiä muista kulttuureista. Luxemburgissa tämän syyn ilmoitti 52 prosenttia mutta Saksassa (itä) ja Irlannissa vain suhteellisen harvat.

22 prosenttia sanoi opettelevansa vierasta kieltä, jos he saisivat sen ansiosta paremman työpaikan omasta maastaan.

Kieltenoppimiseen liittyvä tiedonsaanti

Vastaajat etsivät kielenoppimiseen liittyviä tietoja todennäköisimmin seuraavista paikoista:

- lähimmästä aikuiskoulutuskeskuksesta (35 %; Saksassa 62 % ja Ruotsissa 60 %; Belgiassa vain 11 % ja Portugalissa 13 %)
- ystäviltä (19 %; Irlannissa vain 9 %, UK:ssa 10 % ja Portugalissa 11 %)
- yksityisestä kielikoulusta (14 %; Kreikassa 45 % ja Espanjassa 28 %; UK:ssa 4 %, Belgiassa 5 % ja Ranskassa 6 %)
- Internetistä (12 %; Alankomaissa 31 % ja Tanskassa 26 %; Kreikassa vain 3 %)
- paikallisviranomaisilta (11 %; Belgiassa vain 3 % ja Kreikassa 4 %)
- lähimmästä koulusta (11 %; Kreikassa vain 4 % ja Ranskassa 5 %).

MUITA KIELITAITOON LIITTYVIÄ AIHEITA

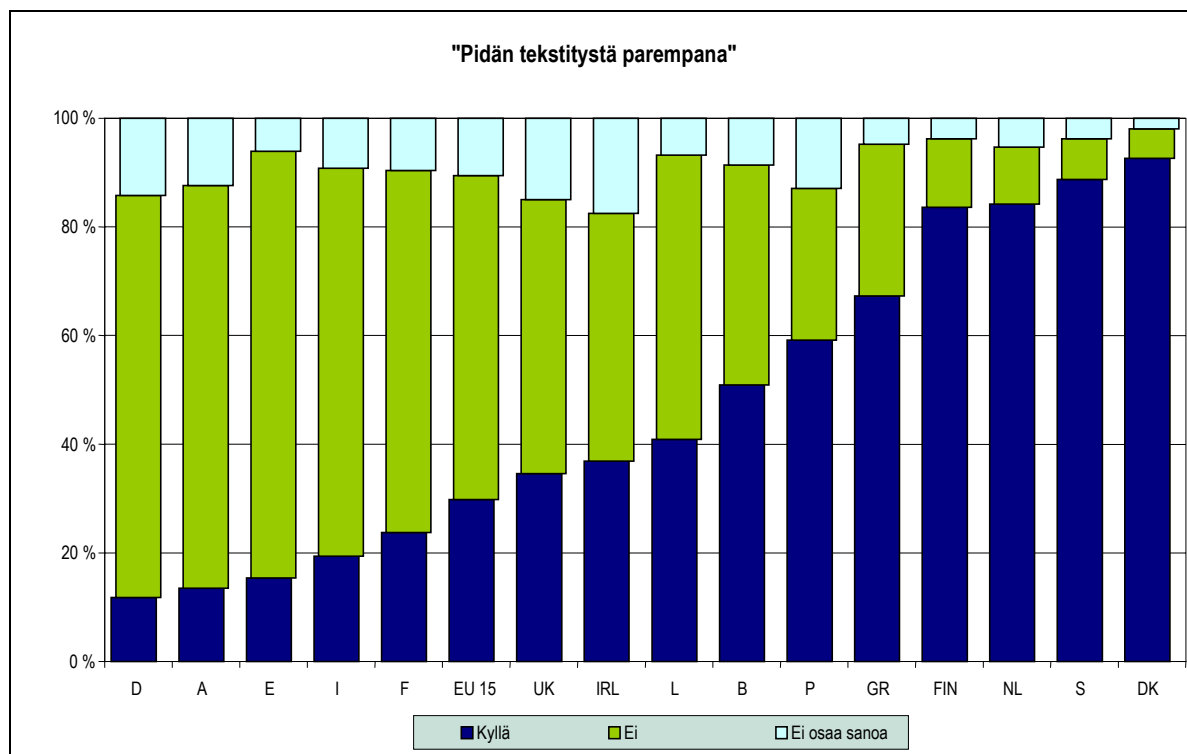
Vastaajista 47 prosenttia katsoi, ettei Euroopan unionin laajentuminen merkitse sitä, että kaikkien on ryhdyttävä puhumaan yhteistä kieltä; hollantilaisista, tanskalaisista ja suomalaisista näin ajatteli noin 70 prosenttia. 38 prosenttia puolestaan katsoi, että kaikkien on ryhdyttävä puhumaan yhteistä kieltä; näin ajateltiin etenkin Italiassa (60 %) ja Kreikassa (48 %).

Suurin osa (63 %) oli sitä mieltä, että omaa kieltä on suojeltava Euroopan unionin laajentuessa. Näin ajatteli 90 prosenttia kreikkalaisista ja suomalaisista ja 75 prosenttia portugalilaisista, espanjalaisista ja luxemburgilaisista.

Vieraskielisten elokuvien ja tv-ohjelmien tekstittäminen on tärkeä tekijä, joka antaa kansalaisille mahdollisuuden kuulla vieraita kieliä. Vastaajista 60 prosenttia katsoi mieluummin jälkiäänitettyjä kuin tekstitetyjä ohjelmia; 30 prosenttia piti tekstitystä parempana.

Tekstitykseen suhtauduttiin myönteisimmin niissä maissa, joissa tekstitys on yleistä, ja vastahakoisimmin niissä maissa, joissa se on suhteellisen vierasta: tekstitykseen tottuneet ihmiset pitävät sitä hyvänä. Voimakkaimmin tekstitystä vastustettiin (yli 70 %) Itävallassa, Italiassa,

Espanjassa ja Saksassa ja eniten kannatettiin Tanskassa (93 %), Ruotsissa (89 %), Alankomaissa (85 %) ja Suomessa (84 %).

TEKNISET TIEDOT

Perusjoukkona oli edustava otos yli 15-vuotiaasta väestöstä eriteltyinä iän, sosiaalisen aseman ja koulutustaustan mukaan. Mukana oli kunkin kyselyn kohteena olevan jäsenvaltion kansalaisia sekä muiden jäsenvaltioiden kansalaisia, jotka asuivat kyseisessä maassa, jos he osasivat kansallista kieltä tarpeeksi pystyäkseen vastaamaan kysymyksiin. Suurkaupunki-, kaupunki- ja maaseutupopulaatiot katettiin suhteessa kyseiseen vähintään 15-vuotiaaseen väestöön.

Kyselyn koordinoivana organisaationa toimi European Opinion Research Group EEIG, jota avusti INRA (Europe). Kenttätyöntekijöinä oli kunkin jäsenvaltion eri osissa käytetyn kielen syntyperäisiä puhujia.

Haastattelut tehtiin henkilökohtaisesti ihmisten kodeissa kynä-paperi-menetelmää käyttäen. Kyseessä oli monivaiheinen satunnaistettu (todennäköisyys-) perustutkimus. Otoksen pisteytyksessä koko maan kattamiseksi asetettiin vähintään 100 pistettä (Luxemburg 50, Pohjois-Irlanti 30, Saksa (itä) 30, Saksa (länsi) 100) niin, että todennäköisyys oli suhteessa väestön kokoon.

Kyselyn tulokset ovat estimaatteja, joiden tarkkuus perustuu otoskokoan ja havaittuihin prosenttiosuuksiin, kun kaikki osatekijät ovat yhdenvertaiset. Noin 1 000 otoksen haastatteluissa todelliset prosenttiosuudet vaihtelevat seuraavissa luottamusväleissä:

Havaitut prosentit	10 % tai 90%	20 % tai 80%	30 % tai 70 %	40 % tai 60 %	50 %
Luottamusvälit	± 1,9 %	± 2,5 %	± 2,7 %	± 3,0 %	± 3,1 %

